

Akademinis laipsnis	Doktorantas
Vardas ir pavardė	Agnė Kalėdienė
Institucija, padalinys	Vytauto Didžiojo Universitetas
Institucijos adresas	K. Donelaičio g. 58, 44248 Kaunas, Lietuva
Pranešėjo kontaktiniai duomenys (el. paštas, tel. nr.)	agne.petruseviciute@gmail.com, 867433254
Pranešimo pavadinimas	Lietuvos rekonstruktorių tapatybės bruožai: klubo "Vilkatlakai" atvejis
Raktiniai žodžiai	istorinė rekonstrukcija, tapatybė, subkultūra

Konferencijos pranešimo santrauka (500 žodžių)

Istorinės rekonstrukcijos klubai egzistuoja visame pasaulyje, jų nariai stengiasi atkurti įvairias kultūras ir skirtingas istorines epochas. Lietuvoje tokie klubai pradėjo kurtis paskutiniame XX a. dešimtmetyje, Lietuvai atgavus nepriklausomybę. Dauguma šių klubų renkami rekonstruoti baltų genčių ir Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės laikotarpius bei labiausiai gilinasi į karinį aspektą (karių ginkluotę, šarvus, karybos taktiką, karių gyvenimo būdą ir t.t.).

Šių klubų nariai – tai žmonės, kurie domisi ir didžiuojasi savo tautos istorija ir kultūra, pagoniška religija ir protėvių gyvensena. Per daugiau nei du dešimtmečius rekonstruktorių judėjimas išaugo į unikalią subkultūrą, kurios nariai turi savitą pasaulėžiūrą, tikėjimus ir papročius, organizuoja ir švenčia įvairias šventes. Rekonstruktoriai siekia kuo tiksliau atkurti tam tikro laikmečio drabužius, papuošalus, ginklus, maistą ir kitus kasdieninio gyvenimo elementus bei juos pristatyti visuomenei įvairiuose festivaliuose ir mugėse. Klubų nariams itin svarbiomis tampa įvairios istorinės vietos (piliakalniai, pilys, mūšių laukai) bei datos (minimi svarbiausi mūšiai, švenčiamos kalendorinės šventės). Rekonstruktoriai save laiko grandimi, kuri jungia šiuolaikinę visuomenę su protėviais, todėl jiems itin svarbia tampa edukacinė veikla. Rekonstruktorių veikla itin ryškiai matoma įvairiose šventės ir festivaliuose kur jie pristato savo darbus ir demonstruoja kovas, tačiau tai nėra vien pasirodymams skirta veikla – rekonstruktorišką gyvenimo būdą persismelkia ir į kasdieninį šių žmonių gyvenimą įtakodamas jų mąstyseną ir įpročius, meninį skonį ir užsiėmimus.

Senovės baltų kovų brolija „Vilkatlakai“ – seniausias Lietuvoje egzistuojantis rekonstruktorių klubas. Oficialiai jo veikla pasidėjo 2001 metais, tačiau jau iki tol klubo nariai bendravo tarpusavyje, gaminosi ginkluotę, lankė piliakalnius bei rengė kovas.

Šio pranešimo objektas – rekonstruktorių tapatybė. Tikslas – išsiaiškinti kaip ir kodėl jauni žmonės tampa rekonstruktoriais, kokia yra jų pasaulėžiūra: jų požiūris į istoriją, religiją, nacionalizmą ir šiuolaikinę visuomenę?

Nepaisant to, kad rekonstruktorių klubai Lietuvoje veikia jau beveik du dešimtmečius mokslininkų jie tyrinėti menkai: yra keletas magistro darbų, rekonstruktoriai minimi neopagonių tyrimų kontekste (R. Delis (2006), E. Kiškina (2004)).

Užsienio tyrinėtojų darbų šia tema kiek daugiau, tačiau taip pat ne gausu. Gausiausiai tyrinėjami JAV pilietinio karo rekonstruktoriai ir įvairios gyvosios istorijos apraiškos muziejuose. Reikia paminėti, kad šių tyrinėtojų (R. Turner (1990), V. Agnew (2007), S. Hunt, (2008), S. Decker (2009) ir kitų) darbuose daugiausia dėmesio skiriama kostiumo, istorijos faktų, dalyvių elgesio autentiškumui ir gerokai mažiau kalbama apie rekonstruktorius kaip grupę ar subkultūrą su savita pasaulėžiūra. Kiek artimesni šiuo atveju yra rusų mokslininkės D. Radtchenko (2006, 2012) tyrimai, autorė Rusijos rekonstruktorių klubus aprašo kaip savitą subkultūrą su savo tapatybe, taisyklėmis ir griežta naryste. Autorė kreipia dėmesį ką ir kaip šie klubai rekonstruoja, kokios yra jų narių vertybės.

Pranešime, remiantis nuo 2011 metų vykdomo lauko tyrimo medžiaga. Pranešime remiamasi 6 šiuo metu klube esančių „vilkatlakų“ pateikta medžiaga. Duomenys rinkti stebėjimo bei giluminio interviu metodais. Stebėta apie 20 įvairių renginių (festivaliai „Mėnuo Juodaragis“, „Apuolė 853“, „Gyvosios archeologijos dienos“, „Trakų viduramžių šventė“; įvairūs turnyrai), kuriuose kaip grupė arba pavieniui dalyvavo „Vilkatlakų“ klubo nariai.

